

Tudorina Mihai
Andreea Braga

Roxana Oprea
Mihaela Mangu - Darvariu

GHID DE ADVOCACY

**pentru grupuri locale de acțiune destinate
prevenirii și combaterii violenței împotriva
femeilor și a violenței domestice**

Proiect derulat de:

Titlu: Ghid de advocacy pentru grupuri locale de acțiune destinate prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței domestice

Autoare:

Tudorina Mihai, asociația Front
Andreea Braga, Centrul Filia
Roxana Oprea, Asociația E-Romnja
Mihaela Mangu – Darvariu, Asociația Anais

Fotografie copertă: Ramona Copil.

Imagine de la Marșul „Împreună pentru siguranța femeilor” din 23 octombrie 2022, București.

Publicat online pe pagina Rețelei VIF – Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor
www.violentaimpotrivafemeilor.ro

Data publicării: noiembrie 2022

Ghidul a fost realizat în cadrul proiectului [Împreună pentru siguranța femeilor! - proiect de intervenție multidimensională împotriva violenței de gen](#) derulat de Centrul FILIA în parteneriat cu Asociația ANAIS, Asociația E-Romnja, Asociația FRONT, Asociația Transcena cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Scopul proiectului este consolidarea activităților de conștientizare, watchdog, monitorizare și advocacy ale Rețelei VIF printr-o abordare multidimensională capabilă să producă schimbări sistemice asupra modului în care este gestionată problema violenței de gen de autorități și asupra modului în care societatea se raportează la adresa fenomenului. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eegrants.org.

Lucrăm împreună pentru o Europă incluzivă.

Proiect derulat
de:

CUPRINS

A.	<i>Introducere</i>	3
1.	Violența împotriva femeilor și violența domestică. Prezentarea generală a problemei în România	3
2.	Despre Rețeaua VIF – Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor	4
B.	<i>Advocacy local pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice</i>	6
1.	Definirea problemei. Cum e tratată problema violenței de gen și a violenței domestice la nivel local?	6
2.	Crearea unui grup local de presiune	7
3.	Formularea unei propuneri de politică publică la nivel local	8
3.1.	Advocacy pentru îndeplinirea obligațiilor legale ale autorităților publice locale	8
3.2.	Advocacy pentru implementarea corespunzătoare a politicilor guvernamentale	10
3.3.	Advocacy pentru contractarea serviciilor oferite de ONG-uri și pentru parteneriate public-privat	11
3.4.	Advocacy pentru oferirea de granturi de la bugetul județean/local pentru programe în domeniul VIF	12
4.	Context legislativ și instituțional pentru finanțare	13
A.	<i>Instrumente de advocacy</i>	14
B.	<i>Model de bună practică. Grupul de inițiativă al Femeilor Rome din Mizil</i>	16

A. Introducere

1. Violența împotriva femeilor și violența domestică. Prezentarea generală a problemei în România

Violența împotriva femeilor și fetelor continuă să fie larg răspândită și tolerată în societatea românească. 1 din 4 femei a fost agresată fizic sau sexual de partener sau de fostul partener (Studiul FRA, 2016¹). În fiecare an, numărul cazurilor de violență domestică raportate la Poliție este în creștere, însă multe cazuri rămân neraportate pentru că există încredere scăzută în autorități, pentru că victimelor le este teamă că vor fi judecate de comunitate sau de familie sau se tem pentru viața lor și a copiilor, sau pentru că autoritățile nu intervin atunci când victima este de etnie romă, motivând cultural fenomenul violenței. În anul 2021, peste 51.222 de victime ale violenței domestice au înregistrat plângere la poliție, reprezentând o creștere de 12% față de victimele înregistrate în 2020. Peste 80% dintre victime fiind femei și fete, iar peste 87% dintre agresori fiind bărbați.

Prejudecățile despre victime și agresori sunt obstacole suplimentare, mai ales atunci când ele sunt prezente în rândul profesioniștilor care ar trebui să intervină în cazurile de violență domestică și să ofere sprijin celor care vor să iasă dintr-o relație abuzivă. 55% dintre români consideră că violul este justificat în anumite situații (Eurobarometrul 449, 2017²). Raportul Inspecției Judiciare privind ”Practica instanțelor de judecată și a parchetelor de pe lângă acestea în investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore”, publicat în iulie 2021, arată numeroase exemple de încadrare a faptelor de viol asupra minorelor de 10-12 ani ca acte sexuale consimțite, justificând această încadrare prin faptul că minorele au consimțit prin felul în care erau îmbrăcate, pentru că erau dezvoltate fizic, pentru că nu au spus nimănui sau justificând aceste fapte ca fiind asociate cultural minorității rome.

Deși statul român a făcut pași importanți pentru prevenirea violenței împotriva femeilor prin adoptarea Legii nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței domestice, introducerea ordinului de protecție în 2012, introducerea ordinului de protecție provizoriu în 2018, ratificarea Convenției de la Istanbul și armonizarea legislativă în acord cu prevederile Convenției, rămân în continuare eforturi necesare pentru îmbunătățirea și implementarea legislației. Grupul de lucru pentru Combaterea Violenței asupra Femeilor al Consiliului Europei

¹ <https://fra.europa.eu/en/publication/2017/violence-against-women-easy-read>

² https://data.europa.eu/data/datasets/s2115_85_3_449_eng?locale=ro

recomandă să existe minimum: 1) un loc în adăpost pentru femei la fiecare 10.000 de locuitori, 2) un centru de criză pentru victimele violului la fiecare 200.000 de femei, acoperind toate regiunile geografice și 3) un centru de consiliere pentru femei la fiecare 50.000 de femei. Pentru populația României recomandările minime ar fi de 1.930 de locuri în adăposturi, 49 de centre de criză pentru victimele violului și 197 de centre de consiliere pentru femei.

La finalul anului 2020 existau numai 711 locuri de cazare în centre licențiate pentru victimele violenței domestice și 73 de locuri în centre licențiate pentru mamă și copil, centre maternale, în total 784 de locuri de cazare, reprezentând doar 40% față de cât recomandă minimum Consiliul European. Numărul redus de locuri în adăposturi, slaba bugetare a serviciilor în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice și a violenței împotriva femeilor, lipsa formării echipelor mobile pentru intervenția coordonată în cazurile de violență domestică, precum și prejudecățile sexiste, clasiste și rasiste care încă există în rândul profesioniștilor din domeniu (polițiști, asistenți sociali, psihologi, procurori, judecători etc.) reprezintă obstacole suplimentare pentru ieșirea dintr-o relație abuzivă.

2. Despre Rețeaua VIF – Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor

Rețeaua VIF, înființată în 2011, este continuatoarea Coaliției Naționale a ONG-urilor împotriva violenței domestice, care a avut activitate în 2002 – 2007, axată în principal pe modelarea cadrului legislativ în vederea protejării victimelor violenței în familie.

Rețeaua VIF reunește ONG-uri care au activitate în România în domeniul violenței de gen. Valoarea adăugată este dată de combinația dintre organizațiile furnizoare de servicii, care lucrează direct cu femei victime ale violenței și organizațiile feministe, care se ocupă de advocacy, educație și conștientizare publică. Din acesta mixt, Rețeaua combină cunoașterea la firul ierbii a problemicii cu care femeile se confruntă în interacțiunea cu autoritățile, cu advocacy-ul mai general pentru drepturile femeilor, nediscriminare și egalitate de șanse pe care îl fac organizațiile feministe membre. Rețeaua acordă o atenție specială grupurilor vulnerabile de femei, care se confruntă cu situații specifice de violență și discriminare, cum ar fi femeile roma, refugiate, din mediul rural, femeile cu dizabilități fizice sau mentale, LGBTQ+ sau sărace.

Obiectivele Rețelei sunt: acțiuni de advocacy la nivel național în vederea adoptării unei legislații care să protejeze eficient victimele violenței de gen; promovarea serviciilor sociale

pentru victimele (cazare, asistență psihologică, asistență juridică, orientare vocațională etc.), cu prioritate crearea și finanțarea serviciilor sociale prevăzute de Legea 217/2003; formarea continuă a profesioniștilor din domeniu pe componentele de prevenire, intervenție și monitorizare a victimelor și agresorilor; educarea și sensibilizarea comunităților la fenomenul de violență împotriva femeilor, a.i. membrii acestora să ia acțiuni concrete ce exprimă intoleranța față de violență; cercetarea fenomenului violenței împotriva femeilor, printr-o abordare intersectorială pentru identificarea problemelor specifice trăite de femei la intersecția dintre gen, etnie, clasă socială, dizabilitate; formarea unor practici profesionale comune etc.

Activități importante ale Rețelei în cei peste 10 ani de activitate:

- Advocacy pentru introducerea ordinului de protecție (2011) și a ordinului de protecție provizoriu (2017);
- Monitorizarea implementării ordinului de protecție și propunerea de amendamente (de ex. judecarea cererii în termen de 72 de ore de la depunere);
- Semnarea și ratificarea de către România a Convenției de la Istanbul;
- Organizarea anuală a Marșului „Împreună pentru siguranța femeilor” (din 2015);
- Participarea în grupuri de lucru la Parlament, ANES, Ministerul Justiției, CSM etc.
- Mese rotunde, scrisori deschise, petiții, proteste.

Organizațiile membre ale Rețelei VIF

- Centrul Filia
- Asociația Front
- Asociația Anais
- E-Romnja - Asociația pentru Promovarea Drepturilor Femeilor Rome
- Asociația Transcena
- Asociația GRADO - Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului
- Fundația Sensiblu
- Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen - ALEG
- CPE - Centrul Parteneriat pentru Egalitate
- Asociația Femeilor împotriva Violenței - Artemis
- Institutul Est European pentru Sanatatea Reproducerii - IEESR Targu Mures
- Centrul de Mediere și Securitate Comunitara - CMSC
- SPICC - Solidaritate, Participare, Incluziune, Comunicare, Cooperare

- Asociația Pas Alternativ
- Asociația All for family
- Asociația Business Professional Women Romania
- Asociația Femeilor Universitare
- Asociația Viitor - Integritate - Succes (VIS)
- Asociația Szentkereszty Stephanie Egyesulet
- Asociația Psihosfera

B. Advocacy local pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice

Acțiunile de advocacy acoperă o gamă vastă de activități și interacțiuni, nu se reduc la simple întâlniri, mese rotunde sau dezbateri cu decidenții - parlamentari, reprezentanți din ministere, agenții guvernamentale sau cu consilieri județeni, consilieri locali, primari, prefecți etc. la nivel local. Scrisorile deschise, petițiile, acțiunile în instanță (inclusiv deciziile CEDO) și protestele pot pune presiune asupra decidenților pentru a acționa în prioritizarea unei probleme sociale și găsirea de soluții.

1. Definirea problemei. Cum e tratată problema violenței de gen și a violenței domestice la nivel local?

În advocacy-ul la nivel național realizat de Rețeaua VIF, acțiunile inițiale au avut rolul de a pune pe agenda publică o perspectivă nouă asupra violenței de gen, în contextul în care în anii 2000 discuția publică se reducea la „știrile de la ora 5”, cu crime de tip femicid având accentul asupra laturii senzationaliste a violenței. Violența de gen nu exista ca atare pe agenda publică, fiind mulți ani un subiect tabu, întărit prin zicale populare larg răspândite ca „rufele murdare se spală în familie”, „bătaia e ruptă din rai”, „femeia își duce crucea”. În prezent, a scăzut gradul de acceptare al violenței domestice în relațiile de cuplu, dar anumite forme de violență de gen rămân insuficient adresate în politicile publice, cum ar fi violența sexuală, cyberbullying-ul, pornografia neconsensuală sau chiar și hărțuirea sexuală. Advocacy-ul la nivel național promovat de Rețeaua VIF s-a concentrat pe modificările legislative (îmbunătățirile la Legea 217/2003, amendamente în Codul Penal, ratificarea Convenției de la Istanbul), îmbunătățirea cadrului instituțional – funcționarea ANES și creșterea gradului de conștientizare la nivelul publicului cu privire la fenomen.

În advocacy-ul de la nivel local, primul pas este identificarea problemei și punerea ei pe agenda publică a autorităților locale/județene. Pornind de la statistici și informații obținute din rapoarte publice sau în baza Legii 544/2001 de acces la informații de interes public, coroborate cu obligațiile legale pe care autoritățile locale le au în legătură cu crearea serviciilor pentru victimele violenței domestice și a violenței de gen în general, dar și a serviciilor pentru agresori (momentan singurul serviciu prevăzut de lege este consilierea psihologică), se poate pune pe agenda publică locală problema violenței împotriva femeilor din județ sau din localitate. Din experiența de până acum, am constatat că violența împotriva femeilor este o problemă absentă din dezbaterile publice de la nivel local și are o importanță marginală în politicile de asistență socială, deși în ultimii ani, s-au înregistrat unele evoluții.

2. Crearea unui grup local de presiune

În cadrul proiectului „Împreună pentru siguranța femeilor: proiect de intervenție multidimensională împotriva violenței de gen” inițiativa de creare a grupurilor locale de presiune (informale) în 6 județe aparține Rețelei VIF, cu caracter pilot . **Cele 6 județe sunt: Bistrița, Constanța, Giurgiu, Ilfov, Neamț și Prahova.** În cele mai multe județe, numărul ONG-urilor care lucrează în domeniul prevenirii și combaterii violenței de gen este mic, uneori limitându-se la furnizori privați de servicii sociale destinate victimelor violenței domestice. Pentru crearea grupului local de presiune, un prim pas este inițierea unui dialog între ONG-uri și grupuri informale locale care au activitate în sfera socială și de tineret, cu prioritate pentru acele ONG-uri care au integrat de-a lungul timpului activități privind promovarea egalității de șanse și a nediscriminării sau care lucrează cu categorii sociale vulnerabile. De asemenea, în grup se pot coopta avocați, asistenți sociali, persoane din mediul academic (dacă orașul reședință de județ deține o Universitate) și alți profesioniști ne-guvernamentali interesați să se alăture acțiunilor de advocacy. Grupul are și rol de comunicare la nivel local pe tema violenței de gen, întrucât din experiența noastră am constatat că unele ONG-uri nu se cunosc suficient între ele, având inițiative care ar putea fi promovate împreună pentru un impact mai mare.

Pentru o activitate constantă și de durată a grupului se recomandă:

- Crearea unui canal propriu de comunicare – grup de whatsapp, Google group etc.
- Cooperarea pentru obținerea unui proiect finanțat care să remunereze persoanele din ONG-uri care lucrează la nivel local pe tematica violenței de gen. În acest sens, se vor urmări apelurile de proiecte care se pliază pe oferirea de microgranturi și granturi ce

susțin activități de tip advocacy pe tema violenței de gen (egalitate de șanse, nediscriminare, grupuri vulnerabile etc.).

- Crearea unei Rețele sau Coaliții la nivel local, cu statut, regulament, căi de comunicare și luare a deciziilor.
- Pe termen lung, grupurile de presiune la nivel local se pot coaliza la nivel național, pentru a învăța unele de la altele și a-și uni forțele.

3. Formularea unei propuneri de politică publică la nivel local

Acțiunea de advocacy presupune definirea unui obiectiv, ce poate fi atins prin diverse modalități. Pentru succesul acțiunii, este recomandat ca obiectivul să fie clar definit, să fie realizabil în contextul politic, social și economic local și să nu depășească capacitatea grupului provenind din resursele umane, financiare și de logistică.

În formularea propunerilor de politici publice la nivel local destinate prevenirii și combaterii violenței de gen și a violenței domestice, vom prezenta în cele ce urmează câteva posibile direcții de acțiune, pornind de la experiența Rețelei VIF. Acestea sunt cu titlu exemplificativ, fără a limita posibilitățile de advocacy pe subiect.

3.1. Advocacy pentru îndeplinirea obligațiilor legale ale autorităților publice locale

Se vor avea în vedere următoarele prevederi imperative ale Legii 217/2003 care vizează serviciile sociale și obligațiile autorităților locale pentru a identifica în ce măsură serviciile sociale sunt acoperite corespunzător.

Art.16 din Lege identifică serviciile sociale pentru prevenirea și combaterea violenței domestice:

“(1) Serviciile sociale pentru prevenirea și combaterea violenței domestice pot fi organizate în regim rezidențial, în regim de zi sau cu program continuu, cu sau fără personalitate juridică, de interes local sau județean.

(2) Serviciile sociale pentru prevenirea și combaterea violenței domestice organizate în regim rezidențial, destinate victimelor violenței domestice, cu găzduire pe perioadă determinată, sunt:

a) centre de primire în regim de urgență;

b)centre de recuperare;

c) locuințe protejate.

(3)Serviciile sociale pentru prevenirea și combaterea violenței domestice organizate în regim de zi sunt:

a) centre pentru prevenirea și combaterea violenței domestice;

b) centre pentru servicii de informare și sensibilizare a populației;

c) centre de asistență destinate agresorilor.

(4) Serviciile sociale pentru prevenirea și combaterea violenței domestice cu program continuu sunt:

a) servicii de informare și consiliere pentru victimele violenței domestice de tip linie telefonică de urgență - help-line;

b) servicii integrate de urgență destinate victimelor violenței sexuale.

(5) Serviciile sociale destinate agresorilor sunt organizate în regim de zi și au ca obiectiv reabilitarea și reinserția socială a acestora, prin asigurarea unor măsuri de educație și consiliere. În condițiile legii, centrele pot monitoriza tratamentul adicțiilor.”

Art. 18 din Lege reglementează obligațiile pe care fiecare autoritate administrativă locală le are în gestionarea problematicei legate de violența domestică:

“(1) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura crearea și funcționarea serviciilor sociale prevăzute la art. 16, într-o distribuție geografică adecvată, care să asigure acces neîngrădit la servicii sociale și asistență tuturor victimelor supuse formelor de violență prevăzute de prezenta lege.

*(2) Autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura crearea și funcționarea serviciilor sociale prevăzute la art. 16, **cel puțin la nivel de județ**, în funcție de identificarea și evaluarea nevoilor persoanelor supuse formelor de violență domestică prevăzute de lege, de pe raza județului, în termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a prezentelor dispoziții legale.”*

În situația în care serviciile din prevederile de mai sus sunt inexistente la nivel de județ, se poate solicita Consiliului Județean să identifice soluții pentru alocarea de fonduri de la bugetul județean pentru crearea în cadrul D.G.A.S.P.C. a centrelor destinate victimelor violenței domestice, cu servicii integrate (cazare, consiliere psihologică, asistență juridică, orientare profesională, babysitting) și cel puțin a unui centru de consiliere psihologică pentru agresorii domestici.

3.2. Advocacy pentru implementarea corespunzătoare a politicilor guvernamentale

Agencia Națională pentru Egalitatea de Șanse între femei și bărbați (ANES) este principalul actor guvernamental de la nivel central ce promovează crearea și extinderea serviciilor destinate victimelor violenței de gen. Monitorizarea îndeplinirii adecvate a obligațiilor asumate de ANES în teritoriu de către grupuri neguvernamentale independente este importantă, pentru a identifica din timp riscurile și a cere intervenția factorilor decidenți în soluționarea problemelor.

La momentul redactării prezentului ghid de advocacy, ANES s-a angajat, prin proiecte finanțate din fonduri externe, la crearea următoarelor servicii destinate victimelor violenței domestice și agresorilor domestici:

- **O locuință protejată la nivelul fiecărui județ**, prin proiectul „VENUS: O șansă la viață în siguranță”, finanțat din fonduri europene. Proiectul include și crearea unor servicii integrate complementare de grupuri de suport și cabinete de consiliere vocațională. Finalizarea proiectului este prevăzută a avea loc în martie 2023, ulterior cele 42 de locuințe protejate urmând a intra în gestionarea (și în bugetul) DGASPC-urilor. Din experiența altor proiecte cu finanțări europene, odată ce finanțarea se încheie există riscul ca ceea ce s-a creat prin proiect să se piardă, de aceea este vital să se facă un transfer clar al locuinței protejate din proiect, în subordinea DGASPC, cu alocarea fondurilor corespunzătoare (și cu personal). Un alt aspect identificat de Rețea în privind funcționării locuințelor protejate este absența serviciilor destinate copiilor victimelor violenței domestice, fiind omis în proiectul inițial și parțial remediat prin acorduri cu unele Consilii Județene. Este important să se monitorizeze și să se solicite remedierea deficiențelor constatate în funcționarea acestor locuințe protejate, ele fiind în unele județe singurul serviciu social public la dispoziția victimelor violenței domestice din categoria serviciilor prevăzute de Legea 217/2003.

- **Înființarea a 8 Centre de consiliere a agresorilor** . ANES urmează să înființeze sau a înființat 8 centre pentru consilierea agresorilor în cazuri de violență domestică sau violență împotriva femeilor organizate ca servicii sociale în cadrul DGASPC în următoarele județe: **Dolj, Sibiu, Timiș, Bacău, Constanța, Giurgiu, Ialomița și București – Sector 6**. Crearea și finanțarea provizorie a centrelor se face prin proiectul ”Sprijin pentru implementarea Convenției de la Istanbul în România” , finanțat din fonduri norvegiene. La fel ca în cazul locuințelor protejate, este important ce se întâmplă cu centrele după ce finanțarea inițială se încheie, existând riscul ca Consiliile județene/DGASPC-urile să nu aloce fondurile și resursele umane necesare.
- **Înființarea unei rețele de 10 centre de criză pentru victimele violenței sexuale**. Tot prin proiectul „Sprijin pentru implementarea Convenției de la Istanbul în România” , finanțat din fonduri norvegiene, ANES are în vedere înființarea, dotarea și funcționarea a 10 centre de intervenție pentru victimele violenței sexuale, în vederea asigurării unor servicii de îngrijire și consiliere de specialitate victimelor violenței sexuale, inclusiv prin asigurarea de kituri de prelevare pentru colectarea probelor biologice în cazurile de violență sexuală. ANES a încheiat protocoale de colaborare pentru înființarea acestor centre la nivelul spitalelor județene de urgență din **Craiova, Sibiu, Timișoara, Satu-Mare, Piatra-Neamț, Bacău, Constanța, Brăila, Slobozia și Municipiul București (Centrul deschis în cadrul SUUB)** . Din informațiile apărute în presă, centrul care ar trebui să funcționeze în cadrul Spitalului Universitar București nu este funcțional. Este important de monitorizat de către grupuri neguvernamentale independente ce se întâmplă cu centrele din celelalte spitale în care acestea ar trebui să funcționeze.

3.3. Advocacy pentru contractarea serviciilor oferite de ONG-uri și pentru parteneriate public-privat

În situația în care la nivel de județ sunt licențiați furnizori privați pentru servicii destinate prevenirii și combaterii violenței domestice, coroborat cu absența serviciilor respective în structura DGASPC/DAS, se poate face advocacy la nivelul autorităților ca să inițieze un dialog cu respectivii furnizorii privați în vederea încheierii de contracte pentru serviciile sociale prestate de aceștia (consiliere, centru de urgență, centru de recuperare etc.), în conformitate cu prevederile art. 13 pct. c) din Legea 217/2003: *„Autoritățile administrației publice locale au obligația să ia următoarele măsuri specifice: c) să înființeze direct, în parteneriat public sau, după caz, în parteneriat public-privat, servicii sociale pentru prevenirea și combaterea*

violenței domestice și să susțină funcționarea acestora.” Serviciile oferite de furnizorii privați sunt de interes public, acoperind nevoi sociale pe care autoritățile nu le adresează la momentul respectiv, prin urmare se impune sprijinirea funcționării acestora de la bugetul județean sau local.

Pe legea achizițiilor publice se pot face contractări de servicii, dar se va ține cont de faptul că DGASPC-urile și DAS-urile nu au suficient personal care să facă caiete de sarcini și să organizeze licitația de servicii, de aceea acțiunea de advocacy va începe cu solicitarea să se coopteze personal suplimentar la nivelul DGASPC și DAS care să aibă în atribuții prevenirea și combaterea violenței domestice (eventual cu formare specifică).

Un exemplu de bună practică îl constituie finanțarea serviciilor sociale private de către Consiliul Județean Târgu Mureș, care se realizează în baza Legii 98/2016 privind achizițiile publice. Anterior procedurii de achiziție necesitatea acestor servicii destinate victimelor violenței domestice a fost evidențiată atât în Strategia județeană de dezvoltare a serviciilor sociale cât și în Planul anual de acțiune privind serviciile sociale.

3.4. Advocacy pentru oferirea de granturi de la bugetul județean/local pentru programe în domeniul VIF

În baza Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, cu modificările și completările ulterioare se organizează de către autoritatea publică locală sesiuni de selecție pentru acordarea de finanțări nerambursabile de la bugetul local.

Sesiuni de selecție pentru acordarea de finanțări nerambursabile de la bugetul local au fost organizate de primării pe diferite domenii de interes precum: sport, tineret, clatură dar și social.

Fiecare autoritate locală care organizează runde de finanțare în baza legii 350/2005 elaborează ghiduri de finanțare și își stabilesc domeniile prioritare, de interes sau definesc cărui grup țintă se adresează proiectele sociale și nu numai.

Legea 350/2005 limitează în prezent posibilitatea/perioada de finanțare a organizațiilor neguvernamentale din domeniul asistenței sociale în general și a violenței domestice în particular, din cauză că proiectele finanțate au o durată f scurtă (de cele mai multe ori apelurile

de proiecte se lansează în primăvară, contractul de finanțare se semnează în vară și mai rămân 3-4 luni de implementare până la finalul anului).

4. Context legislativ și instituțional pentru finanțare

În cele ce urmează enumerăm cadrul legal și instituțional pentru finanțarea activităților în domeniul prevenirii și combaterii violenței de gen, fie prin contractarea serviciilor sociale (în cazul furnizorilor acreditați), fie prin granturile oferite organizațiilor ne-guvernamentale sau altor entități:

- Legea 217/2003 privind promovarea și combaterea violenței domestice
- Legea 292 din 20 decembrie 2011 a asistentei sociale
- Codul administrativ aprobat prin OUG 57 din 3 iulie 2019
- Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor
- Legea 273 din 29 iunie 2006 privind finanțele publice locale
- Legea 350 din 2 decembrie 2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general
- Hotărârea nr. 978 din 16 decembrie 2015 privind aprobarea standardelor minime de cost pentru serviciile sociale și a nivelului venitului lunar pe membru de familie în baza căruia se stabilește contribuția lunară de întreținere datorată de către susținătorii legali ai persoanelor vârstnice din centrele rezidențiale
- Hotărârea nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale
- LEGE Nr. 34*) din 20 ianuarie 1998 privind acordarea unor subvenții asociațiilor și fundațiilor române cu personalitate juridică, care înființează și administrează unități de asistență socială
- ORDONANȚĂ Nr. 68*) din 28 august 2003 privind serviciile sociale
- Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice; H.G. nr. 395/2016 pentru aprobarea
- Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice;

Cele de mai sus se completează cu deciziile și hotărârile emise de Consiliile locale/Consiliul General al Municipiului București.

A. Instrumente de advocacy

Pentru atingerea obiectivelor de advocacy se pot utiliza unul sau mai multe instrumente din cele enumerate mai jos:

- Petiție

Petiția reprezintă un text asumat de organizații sau persoane fizice cuprinzând una sau mai multe revendicări și transmis pe căi oficiale autorităților. În prezent, legea care guvernează gestionarea petițiilor cetățenilor către autoritățile publice este Ordonanța 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor. Aceasta prevede posibilitatea de transmitere a petițiilor fizic (pe hârtie, la registratura instituției) sau via email la adresele oficiale ale instituțiilor publice. Ordonanța prevede că autoritățile și instituțiile publice sesizate au obligația să comunice petiționarului, în termen de 30 de zile de la data înregistrării petiției, răspunsul, indiferent dacă soluția este favorabilă sau nefavorabilă, iar în anumite cazuri justificate termenul poate fi prelungit cu cel mult 15 zile.

Petițiile online lansate pe diferite platforme online și semnate de cetățeni vor fi transmise de inițiatori către autoritățile publice vizate, via email, pentru a fi luate în considerare. Petițiile online sunt mai degrabă un instrument de conștientizare publică și mai puțin de advocacy, cu toate că au rolul de a pune presiune pe autorități în vederea soluționării problemelor semnalate.

- Memoriu

Un memoriu reprezintă o petiție mai complexă în care problemele sunt analizate pornind de la date, statistici, cercetări, cadrul legal, obligații asumate de autorități etc. și în care se propun și soluții concrete și realizabile. Diferența dintre petiție și memoriu este dată de complexitatea celui din urmă.

- Scrisori deschise

Scrisorile deschise reprezintă o modalitate de comunicare a organizațiilor neguvernamentale cu autoritățile publice printre intermediul mass-media și al altor forme de comunicare publică, de exemplu prin intermediul rețelelor sociale. Scrisorile publice sunt o formă de presiune asupra autorităților, de a acționa într-o anumită direcție și, totodată, un instrument de conștientizare publică. Scrisorile publice au rolul de a pune pe agenda publică o problemă insuficient dezbătută sau de a aduce o nouă perspectivă asupra unei probleme deja dezbătute. Pentru a

transmite scrisori-deschise aveți nevoie de contacte în presa națională și/sau locală, pe care le puteți obține de pe site-urile ziarelor sau sunând la redacțiile acestora.

- Proteste

Protestele reprezintă cea mai critică formă la adresa autorităților publice și o modalitate de a mobiliza mase mai mari de cetățeni în favoarea soluționării unei probleme. Protestele sunt și o formă de a arăta puterea de organizare civică în fața autorităților, dar și de a evidenția preocuparea cetățenilor față de o anumită temă. Cu cât protestele sunt mai ample, cu participare mai mare din partea cetățenilor, cu atât presiunea asupra autorităților de a opera schimbările necesare în politicile publice este mai mare. Cu toate acestea, o participare mică, mai ales în fazele incipiente de organizare civică, nu trebuie să descurajeze organizațiile neguvernamentale de a le organiza. Când este estimată o participare modestă la un protest este recomandat să utilizați mijloace creative de a pune în evidență tematica protestului, prin forme artistice. Pentru organizarea protestelor este necesar să vă documentați asupra cadrului legal, care în prezent este Legea 60/91 privind organizarea adunărilor publice. De asemenea, este necesar să declarați în prealabil protestul, la registratura primăriei din raza căruia se va desfășura protestul, printr-o cerere elaborată conform anexei la legea menționată.

- Audiențe la decidenți

Audiențele la conducătorii instituțiilor publice reprezintă o bună formă de advocacy, care vă asigură accesul direct la decidenți. În conformitate cu prevederile din Codul Administrativ, art. 225, pct. (1) *Aleșii locali sunt obligați ca, în exercitarea mandatului, să organizeze periodic, cel puțin o dată pe trimestru, întâlniri cu cetățenii, să acorde audiențe și să prezinte în consiliul local, respectiv în consiliul județean o informare privind problemele ridicate la întâlnirea cu cetățenii.* Programul de audiențe este de obicei publicat pe website-ul instituțiilor sau poate fi aflat telefonic de la biroul de relații cu publicul.

- Convorbiri și întâlniri informale cu factori de decizie

Cele mai eficiente modalități de advocacy se realizează prin convorbirile și întâlnirile informale cu decidenții, în măsura în care acest lucru este posibil de realizat și dacă tema advocacy-ului nu suscită reacții adverse. În acest sens, este recomandat reprezentanților organizațiilor neguvernamentale să participe la evenimentele publice organizate de autorități sau alte entități la care participă decidenții, de tipul conferințe, mese rotunde, târguri, festivaluri etc., pentru a

intra în legătură directă cu aceștia și a le expune problemele pe care doresc să le soluționeze. Pentru eficiența acestui instrument de advocacy, se recomandă să fie continuat cu alte modalități de advocacy: întâlniri formale, dezbateri, propuneri de politici publice etc.

- Dezbateri publice

Un alt instrument de advocacy la îndemână este organizarea unei dezbateri publice, la care să fie invitați reprezentanți ai instituțiilor publice cu atribuții în gestionarea și soluționarea problemei. Pentru a crește probabilitatea de participare din partea autorităților, este recomandat să fie organizat cu ocazia Zilelor Internaționale, de pildă, în cazul de față, în data de 25 noiembrie – Ziua Internațională pentru Eliminarea Violenței Împotriva Femeilor sau 8 martie, Ziua Internațională a Femeii. În situația în care nu aveți posibilitatea logistică de organizare a dezbaterii fizice, puteți recurge la modalitatea de organizare a dezbaterii online.

- Participare la ședințele Consiliului Local sau Județean

Cetățenii au posibilitatea de a asista la ședințele Consiliului Local și Județean și a transmite consilierilor preocupările lor civice cu privire la anumite probleme. Prin acest mod, cresc șansele ca tema să ajungă pe agenda locală.

B. Model de bună practică. Grupul de inițiativă al Femeilor Rome din Mizil

Asociația E-Romnja lucrează în zona denumită ”Cartier” din anul 2012. În comunitatea ”Cartier” trăiesc romi vorbitori de limba romani, majoritatea identificându-se ca făcând parte din neamul ursarilor. În anii trecuți, între comunitate și restul orașului diferența de infrastructură era izbitoare, însă în ultimii, datorită demersurilor E-Romnja și ale grupului de inițiativă al femeilor rome, infrastructura s-a îmbunătățit vizibil.

Din perspectiva E-Romnja, formarea unui grup de inițiativă local presupune parcurgerea unor etape: alegerea comunității, intrarea în comunitate și cunoașterea specificului acesteia, adaptarea discursului și a muncii în funcție de problemele locale identificate, identificarea persoanelor resursă din comunitate, formarea propriu-zisă a grupului și consolidarea lui. Schimbările în comunitate se produc în timp, cu răbdare și perseverență, iar împuternicirea femeilor rome este un proces complex, de înțelegere, încurajare și solidarizare.

Grupul de Inițiativă al Femeilor Rome din Mizil s-a conturat în cursul anului 2013, inițiativa de a înființa un astfel de grup reieșind din nevoile femeilor rome și problemele cu care întreaga

comunitate se confrunta: lipsa infrastructurii, lipsa canalizării, lipsa apei potabile, lipsa iluminatului stradal, lipsa actelor de identitate și de proprietate, câinii comunitari, rasism și discriminare din partea instituțiilor.

Încă de la înființare, grupul de femei rome s-a confruntat cu lipsa unui spațiu fizic, întâlnirile acestora desfășurându-se pe stradă sau în locuințele membrilor grupului, însă după numeroase solicitări oficiale din partea E-Romnja, autoritatea publică locală a pus la dispoziția acestora un teren pe care a fost amplasat un container mobil care astfel, a devenit centru comunitar.

La început, grupul era format din 8 femei rome din comunitate, dar în prezent numărul femeilor rome care vin constant la întâlniri și se implică activ în acțiuni la nivelul comunității a ajuns la 35.

În ciuda multor bariere, femeile rome din Mizil nu au renunțat la cauza lor și au continuat să desfășoare activități revendicative și de protest, au participat la ședințele lunare ale Consiliului Local din Mizil, au depus petiții. După ani de acțiuni solidare ale femeilor rome și ale întregii comunități, au venit și rezultatele: pietruirea și reabilitarea a 11 străzi, amplasarea a 2 pompe cu apă potabilă, canalizare și apă curentă, strângerea câinilor maidanezi, strângerea unoaielor. Micile victorii obținute, prezența constantă în ședințele de Consiliu Local și monitorizarea activității Primăriei Mizil, perseverența de a căuta soluții și de a responsabiliza decidenții de la nivel local, activitățile derulate în comunitate, au făcut ca grupul de femei rome să fie un reper în comunitate și să fie luat în seamă de administrația locală, și în același timp, femeile rome care fac parte din grup au început să devină conștiente de puterea organizării comunitare, a surorității și a solidarității în jurul unei cauze comune.